

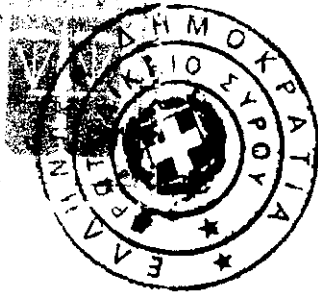
Αριθμός απόφασης: 11/2015

Εκτιμολογήθηκε την

8-5-15 & ώρα 12:15

Τακτική Διαδικασία

Ο Δικ. Επιμελητής

ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΙΚ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΑΡΑΧΩΒΗΣ 19-21 • ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ. 210 3622572

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΣΥΡΟΥ

Αποτελούμενο από τους Δικαστές Γεώργιο Δημητρόπουλο, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Βασίλειο Παπαθανασίου, Πρωτοδίκη και Ζήση Χατζημπύρρο, Πρωτοδίκη - Εισηγητή, και τον Γραμματέα Δημήτριο Καράβολα.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 13 Φεβρουαρίου 2015, για να δικάσει την υπόθεση:

Του ενάγοντος: Φραγκίσκου Καμπέλη του Ροβέρτου, κατοίκου Ερμούπολης Σύρου, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο Μιχαήλ Δοκιμάκη.

Της εναγομένης: Ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «Alpha Τράπεζα Ανώνυμος Εταιρεία» και τον διακριτικό τίτλο «Alpha Bank. A.E.», που εδρεύει στην Αθήνα, Σταδίου 40, και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο Κανδιώ Μαραγκού.

Ο ενάγων ζητεί να γίνει δεκτή η από 28.7.2014 αγωγή του, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου με αριθμό έκθεσης κατάθεσης 57/28.7.2014, προσδιορίστηκε αρχικά για την 24.10.2014, οπότε αναβλήθηκε για τη σημερινή δικάσιμο και γράφτηκε στο πινάκιο.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν να γίνουν δεκτοί.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 256 του ν. 2251/1994 «περί προστασίας των καταναλωτών», οι γενικοί όροι των συναλλαγών, δηλαδή οι όροι που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων για αόριστο αριθμό μελλοντικών συμβάσεων, απαγορεύονται και είναι άκυροι, αν έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, όπως είναι και ο πελάτης της τράπεζας, στον οποίο η τελευταία, χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση, αλλά με βάση προδιατυπωμένους όρους χορηγεί, εκτός των άλλων, καταναλωτικά ή στεγαστικά δάνεια. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας ενός τέτοιου γενικού όρου, ενσωματωμένου σε σύμβαση, κρίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης, από την οποία αυτή εξαρτάται (ΑΠ 904/2011). Ο περιέχων τη διάταξη αυτή νόμος 2251/1994 αποτελεί, εξάλλου, ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5.4.1993 «σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων που συνάπτονται με τους καταναλωτές». Στο άρθρο 351 της εν λόγω Οδηγίας ορίζεται ότι «ρήτρα σύμβασης, που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική, όταν, παρά την απαίτηση της καλής πίστης, δημιουργείται εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση». Η ρύθμιση της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 αποτελεί, εξειδίκευση της γενικής αρχής του άρθρου 281 ΑΚ, κατά την οποία απαγορεύεται η καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ή η κατάχρηση ενός θεσμού, όπως είναι η συμβατική

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

ελευθερία. Εξάλλου, στην παράγραφο 7 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 απαριθμούνται ενδεικτικά περιπτώσεις γενικών όρων, που θεωρούνται άνευ ετέρου καταχρηστικοί, χωρίς ως προς αυτούς να ερευνάται η συνδρομή των προϋποθέσεων της γενικής ρήτρας της παραγράφου 6, αφού αυτοί θεωρούνται, κατά αμάχητο τεκμήριο, ότι έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα. Στις περιπτώσεις αυτές περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και η υπό στοιχείο ια', σύμφωνα με την οποία καταχρηστικοί είναι και εκείνοι οι όροι, που, χωρίς σπουδαίο λόγο, αφήνουν το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή. Η σωρευτική εφαρμογή από το Δικαστήριο των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 δεν αποκλείεται, καθώς η επίκληση του γενικού αξιολογικού κριτηρίου «της σημαντικής διατάραξης της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή» είναι δυνατό να έχει αξία και χρησιμότητα για την εξειδίκευση των αόριστων νομικών εννοιών και αόριστων αξιολογικών κριτηρίων, που χρησιμοποιεί ο νόμος στις επιμέρους περιπτώσεις του ενδεικτικού καταλόγου. Εξάλλου, και οι περιγραφόμενες από τον νόμο ειδικές, κατά αμάχητο τεκμήριο, περιπτώσεις καταχρηστικότητας αποτελούν ενδείκτες, που καθοδηγούν στην ερμηνεία της γενικής ρήτρας και, συγκεκριμένα, της έννοιας της διατάραξης της συμβατικής ισορροπίας. Μεταξύ των καθοδηγητικών αρχών, που συνάγονται από τις ειδικές αυτές περιπτώσεις, είναι και η αρχή της διαφάνειας, καθώς και η αρχή της απαγόρευσης της χωρίς λόγο ανάθεσης του προσδιορισμού της παροχής ή των επιμέρους στοιχείων της στην απόλυτη κρίση του προμηθευτή. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, η οποία ρητά διατυπώνεται και στο άρθρο 5 της ως άνω Οδηγίας, οι γ.ο.σ. πρέπει να είναι διατυπωμένοι

με τρόπο σαφή και κατανοητό, ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να διαγνώσει εκ των προτέρων κρίσιμα στοιχεία ή μεγέθη της σύμβασης, όπως τη διάρκειά της και τα μεγέθη, που περιλαμβάνονται στη βασική σχέση παροχής και αντιπαροχής. Η σχέση αυτή παροχής και αντιπαροχής, κατ' αρχήν, δεν λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα κάποιου γ.ο.σ.. Εντούτοις, σύμφωνα και με το άρθρο 452 της Οδηγίας, ελέγχεται, εάν ο σχετικός όρος δεν είναι διατυπωμένος κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, εάν έχει, δηλαδή, παραβιαστεί η αρχή της διαφάνειας (ΟΛΑΠ 15/2007). Η ως άνω απαίτηση περί διαφάνειας των γ.ο.σ. δεν αφορά, εξάλλου, απλά και μόνο τον κατανοητό αυτών χαρακτήρα από τυπική και γραμματική άποψη, παρά αναφέρεται και στη λειτουργία τους, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που κάθε όρος συνεπάγεται για αυτόν (βλ. ΔΕΚ, απόφαση της 30ης Απριλίου 2014, υπόθεση C-26/13, Arpad Kasler, Hajnalka Kaslerne Rabai κατά OTP Jelzalogbank Zrt, σκέψεις 71 - 75). Η παραπάνω σαφήνεια, δηλαδή, αφορά και τις νομικές συνέπειες μίας ρήτρας, ήτοι τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταναλωτή. Για τον λόγο δε αυτό, ασαφείς ή πολυσήμαντες ρήτρες δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από τον προμηθευτή, με σκοπό να ενισχύσει τη θέση του απέναντι στον καταναλωτή. Ειδικά, όσον αφορά τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες και επιβαρύνσεις, αυτές θα πρέπει να είναι ευκρινείς, με την έννοια ότι μπορούν να γίνουν άμεσα κατανοητές από τον μέσο καταναλωτή, ο οποίος δεν διαθέτει εξειδικευμένες νομικές ή οικονομικές γνώσεις. Η διαφάνεια, λοιπόν, αφορά στη σαφή και κατανοητή διατύπωση, στην αρχή του ορισμένου ή οριστού περιεχομένου και στην αρχή της προβλεψιμότητας της ύπαρξης των όρων. Αδιαφανείς ρήτρες, που αποκρύπτουν την πραγματική, νομική και

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

η

φ

οικονομική κατάσταση, δημιουργούν τον κίνδυνο ο καταναλωτής είτε να απέχει από την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων του, είτε να αποδεχτεί αξιώσεις, που, κατά το φαινόμενο, έχει ο προμηθευτής. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αδιαφανείς ρήτρες μπορεί να οδηγήσουν, ακριβώς λόγω της αδιαφάνειάς τους, στη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας κατά το άρθρο 2§6 του ν. 2251/1994. Για τον λόγο αυτό και οι γ.ο.σ., υπακούοντας στην παραπάνω αρχή, πρέπει να παρουσιάζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών κατά τρόπο ορισμένο, ορθό και σαφή (ΑΠ 652/2010). Περαιτέρω, γίνεται δεκτό ότι η ακυρότητα ενός γ.ο.σ. δεν επιδρά στο κύρος όλης της δικαιοπρακτικής σύμβασης, αλλά είναι μερική, υπό την έννοια ότι άκυρος θεωρείται μόνο ο συγκεκριμένος καταχρηστικός, σύμφωνα με τον νόμο, όρος. Ως προς δε το ζήτημα της πλήρωσης του κενού, που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός γ.ο.σ., αυτό καλύπτεται, κατ' αρχήν, και εφόσον προβλέπεται σχετική ρύθμιση, με την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα ενδοτικού δικαίου, ο οποίος, όπως προκύπτει από τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 93/13, θεωρείται ότι δεν περιέχει καταχρηστικές ρήτρες και ότι συνάδει με τους σκοπούς του άρθρου 6§1 της Οδηγίας 93/13 (βλ. την ανωτέρω απόφαση του ΔΕΚ, σκέψεις 80 - 82 και 85). Σε διαφορετική περίπτωση, γίνεται από το Δικαστήριο συμπληρωματική ερμηνεία της σύμβασης κατά το άρθρο 200 ΑΚ, βάσει, δηλαδή, της καλής πίστης, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη (ΕφΑΘ 1471/2013, ΠΠρΞανθ 23/2014). Συγκεκριμένα, καλή πίστη είναι η συμπεριφορά, που επιβάλλεται στις συναλλαγές, κατά την κρίση χρηστού και γνωστικού ανθρώπου, ενώ συναλλακτικά ήθη είναι οι συνηθισμένοι στις συναλλαγές τρόποι ενέργειας. Για τη διαμόρφωση της σχετικής κρίσης το Δικαστήριο σταθμίζει τα συμφέροντα των μερών και ιδίως εκείνου, στην προστασία του οποίου αποβλέπει ο ερμηνευόμενος όρος, λαμβάνει δε, επίσης,

υπόψη τη φύση και τον σκοπό της δικαιοπραξίας, τις συνθήκες υπό τις οποίες έγιναν οι δηλώσεις βούλησης των μερών, τις τοπικές και γλωσσικές συνήθειες, τις προηγούμενες συναλλαγές των μερών και την προηγούμενη συμπεριφορά τους, τις διαπραγματεύσεις που είχαν προηγηθεί και πώς οι σχετικές δηλώσεις του ενός μέρους αναμένονταν να εκληφθούν από το άλλο. Για να συναγάγει, εξάλλου, το ερμηνευτικό του πόρισμα, το Δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να αρκεστεί στο περιεχόμενο της σύμβασης, αλλά μπορεί να αντλήσει στοιχεία και εκτός αυτής, τα οποία θα προταθούν από τους διαδίκους. Δεν αποκλείεται, μάλιστα, να λάβει υπόψη του και στοιχεία από τη μεταγενέστερη από την κατάρτιση της σύμβασης συμπεριφορά των μερών, ως ενδεικτικά του νοήματος, που είχαν προσδώσει στη σύμβαση τα μέρη, γεγονός, που υποδηλώνεται και με τις σύμφωνες με αυτό ενέργειές τους (ΑΠ 374/2013). Αντίθετα, η διάταξη του άρθρου 371 ΑΚ και το εξ αυτής απορρέον κριτήριο της δίκαιης κρίσης, ως μέσο συμπλήρωσης του κενού, που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός γ.ο.σ., δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής, καθώς δεν αποτελεί κατάλληλο μέσο για την προστασία του αντισυμβαλλόμενου - καταναλωτή, δεδομένου ότι η παραπάνω διάταξη εφαρμόζεται κυρίως στις ατομικές συμβάσεις και δεν μπορεί να διασφαλίσει τα συμφέροντα του καταναλωτή σε συμβάσεις, όπου οι όροι μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών δεν καθίστανται αντικείμενο διαπραγμάτευσης, όπως συμβαίνει εν προκειμένω με τους γ.ο.σ. (ΑΠ 1030/2001). Έτσι, η απόφαση του Δικαστηρίου, που προβαίνει σε συμπληρωματική ερμηνεία άκυρου, κατά τα ανωτέρω, όρου, δεν είναι διαπλαστική, διότι δεν προβαίνει σε προσδιορισμό της παροχής κατά τη διάταξη του άρθρο 371 εδ. 2 ΑΚ (οπότε στην περίπτωση αυτή πράγματι θα επρόκειτο για διαπλαστική απόφαση, η οποία διαπλάσσει το περιεχόμενο της ενοχικής σχέσης), παρά μόνο σε συμπλήρωση του

Θεωρήθηκε
ο Εισηγητής

κενού, που δημιούργησε ο άκυρος όρος, ώστε να ανταποκρίνεται στις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, χωρίς, ωστόσο, να τροποποιεί τη σύμβαση (ΠΠρΞανθ 23/2014, ΠΠρΑθ 5257/2013).

Στην προκείμενη περίπτωση, με την υπό κρίση αγωγή, κατ' εκτίμηση του περιεχομένου της, ο ενάγων ιστορεί ότι, την 12η Μαρτίου 2007, σύναψε στην Ερμούπολη Σύρου με την εναγομένη, τραπεζική εταιρεία, σύμβαση στεγαστικού δανείου σε συνάλλαγμα, ποσού 193.644,00 ελβετικών φράγκων, από τα οποία όμως παρακρατήθηκε το ποσό των 800 Ευρώ για λειτουργικά και διαχειριστικά έξοδα του δανείου κατόπιν προφορικής ενημέρωσής του εκ μέρους της εναγομένης, με τον υπ' αριθ. 10 όρο της πρόσθετης πράξης της ως άνω σύμβασης. Ότι στην επίμαχη σύμβαση περιεχόταν, μεταξύ άλλων, και ο υπ' αρ. 4.5 όρος, σύμφωνα με τον οποίο «κάθε πληρωμή του οφειλέτη θα γίνεται απευθείας σε ελβετικά φράγκα (CHF), είτε σε Ευρώ με βάση την τρέχουσα τιμή πώλησης από την Τράπεζα του οικείου συναλλάγματος, που θα καταβάλλεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη διατραπεζική αγορά για το νόμισμα στο οποίο έγινε η χρηματοδότηση». Ότι ενώ η ισοτιμία του Ευρώ έναντι του ελβετικού φράγκου, κατά την ημερομηνία εκταμίευσης του ανωτέρω δανείου, την 12η Μαρτίου 2007, ήταν 1,6458000, στη συνέχεια διαφοροποιήθηκε, με αποτέλεσμα, την 8η Ιουλίου 2014, να ανέλθει στο 1,19241000, αφού το ελβετικό νόμισμα ισχυροποιήθηκε έναντι του Ευρώ. Ότι η μεταβολή αυτή στην ισοτιμία των δύο νομισμάτων είχε ως αποτέλεσμα να έχουν εξανεμιστεί όλες οι καταβολές, που ο ίδιος πραγματοποίησε (σε Ευρώ) έναντι του παραπάνω δανείου, με συνέπεια το αρχικό του κεφάλαιο, υπολογιζόμενο σε ελβετικά φράγκα, να έχει μεν ελαττωθεί κατά τα προβλεπόμενα στη σύμβαση, υπολογιζόμενο, όμως, σε Ευρώ, να παραμένει υψηλό, έχοντας μειωθεί από το ποσό των 117.659 Ευρώ (την 12η Μαρτίου 2007) μόλις σε αυτό

των 85.355,41 Ευρώ (την 22η Αυγούστου 2013). Με βάση δε το ιστορικό αυτό και επικαλούμενος άμεσο έννομο συμφέρον και, παράλληλα, ότι ο ίδιος δεν ενημερώθηκε από τους υπαλλήλους της εναγομένης για τον συναλλαγματικό κίνδυνο, που αναλάμβανε κατά τη λήψη του επίμαχου δανείου, αλλά ούτε και για τις επιπτώσεις, που θα μπορούσε να έχει μία σοβαρή υποτίμηση του Ευρώ έναντι του ελβετικού νομίσματος στο ύψος τόσο των εξοφλητικών δόσεων, όσο και του κεφαλαίου του ανωτέρω δανείου, ζητεί να αναγνωρισθεί η ακυρότητα α) του όρου περί παρακράτησης 800 Ευρώ ως διαχειριστικά και λειτουργικά έξοδα του δανείου από το ποσό της εκταμίευσης, διότι αποτελεί απαγορευμένη προμήθεια, και β) του προαναφερόμενου υπ' αριθ. 4.5 όρου, αφενός μεν διότι ο ίδιος τον αγνόουσε ανυπαίτιως, αφετέρου δε διότι αυτός (όρος) τυγχάνει, ως αόριστος, ακατάληπτος και καταχρηστικός, επιφέρει δε σημαντική διατάραξη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των δύο συμβαλλομένων στην παραπάνω σύμβαση μερών σε βάρος του. Ζητεί, ακόμη, να υποχρεωθεί η εναγομένη να υπολογίσει το παραπάνω δάνειο από τη λήψη και μέχρι την ολοσχερή του εξόφληση, με βάση την ισοτιμία μεταξύ των δύο νομισμάτων, η οποία ίσχυε κατά τον χρόνο της λήψης του, άλλως να το υπολογίσει εξ αρχής σε Ευρώ. Ζητεί, τέλος, να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή η απόφαση, που θα εκδοθεί, και να καταδικαστεί η εναγομένη στα δικαστικά του έξοδα. Με αυτό το περιεχόμενο και αιτήματα, η κρινόμενη αγωγή παραδεκτά και αρμοδίως καθ' ύλην εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρο 18 ΚΠολΔ), για να εκδικαστεί με την τακτική διαδικασία και είναι επαρκώς ορισμένη, απορριπτομένου του περί αντιθέτου ισχυρισμού της εναγομένης. Όμως, το αίτημά της να αναγνωρισθεί η ακυρότητα του υπ' αριθ. 10 όρου της πρόσθετης πράξης της ένδικης σύμβασης πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμο, επειδή κατά το άρθρο 1 εδ. α' της υπ' αριθ.

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

1969/8.8.1991 πράξης του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος απαγορεύεται η είσπραξη προμήθειας στα δάνεια των οποίων το επιτόκιο καθορίζεται ελεύθερα από τα πιστωτικά ιδρύματα, ενώ κατά το κεφάλαιο ΣΤ εδ. α' της υπ' αριθ. 2.501/31.10.2002 πράξης του διοικητή της Τράπεζας Ελλάδος «δεν επιτρέπεται η είσπραξη οιασδήποτε προμήθειας στις πάσης φύσεως χορηγήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων». Επομένως, αφού ο ίδιος ενάγων ισχυρίζεται ότι η συμφωνία των διαδίκων για καταβολή του ποσού των 800 Ευρώ αφορούσε έξοδα δανείου (τα λεγόμενα διαχειριστικά και λειτουργικά έξοδα), δεν αποτελεί απαγορευμένη προμήθεια, αλλά νόμιμη κατ' αρθ. 361 ΑΚ συμφωνία. Επίσης, το παρεπόμενο, περί κήρυξης της παρούσας απόφασης προσωρινά εκτελεστής, αίτημα της αγωγής, πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμο, αφού η απόφαση που θα εκδοθεί, σε περίπτωση ευδοκίμησης της υπό κρίση αγωγής, θα είναι αναγνωριστική, οπότε δεν νοείται αναγκαστική εκτέλεση (ΕφΑθ 4457/2009 ΕλλΔνη 2010.207). Κατά τα λοιπά, η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 251, 6 και 7 του ν. 2251/1994, 281 ΑΚ, 70, 176 και 19152 ΚΠολΔ, με τη σημείωση πως με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου από τα ως άνω αιτήματά της, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο ενάγων ζητεί ουσιαστικά να πληρωθεί το κενό, που θα δημιουργηθεί στη σύμβαση σε περίπτωση που αναγνωριστεί η τυχόν ακυρότητα του προσβαλλόμενου από αυτόν γ.ο.σ.. Πρέπει, επομένως, η αγωγή να ερευνηθεί περαιτέρω, για την ουσιαστική της βασιμότητα, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη.

Από την εκτίμηση των καταθέσεων των μαρτύρων των διαδίκων, που εξετάστηκαν νόμιμα στο ακροατήριο, οι οποίες περιέχονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του Δικαστηρίου τούτου, όλων των εγγράφων, που οι διάδικοι προσκομίζουν με νόμιμη επίκληση, περιλαμβανομένων και όσων δεν

πληρούν τους όρους του νόμου (αρθ. 270§2 ΚΠολΔ), της υπ' αριθ. 12.458/2014 ένορκης βεβαίωσης των μαρτύρων Ιωσήφ Πρίντεζη και Γεώργιου Μουστάκα, που λήφθηκε νομότυπα κατ' αρθ. 270§2 ΚΠολΔ και προσκομίζει με νόμιμη επίκληση ο ενάγων, και των επιμέρους ομολογιών των διαδίκων, για τις οποίες ειδική μνεία θα γίνει παρακάτω, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει της υπ' αριθ. 1806626 έγγραφης σύμβασης στεγαστικού δανείου, που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων στην Ερμούπολη Σύρου την 12η Μαρτίου 2007, η εναγομένη χορήγησε στον ενάγοντα στεγαστικό δάνειο, μέσω του οποίου ο τελευταίος θα αποπλήρωνε το τίμημα, ύψους 120.000 Ευρώ, της αγοράς του 1/6 ενός ακινήτου κείμενου στην Ερμούπολη, που μόλις είχε αποκτήσει δυνάμει του νόμιμα μεταγραφμένου υπ' αριθ. 12.032/20.2.2007 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Ερμούπολης Ιακώβου Πρίντεζη. Το δάνειο αυτό συμφωνήθηκε σε συνάλλαγμα και ήταν ποσού 193.644 ελβετικών φράγκων (CHF). Η αποπληρωμή του ορίστηκε να γίνει σε 120 συνεχείς μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις ύψους 1.880,59 CHF, αρχής γενομένης από τον μήνα Απρίλιο του έτους 2007. Το επιτόκιο, που θα βάρυνε το εν λόγω δάνειο, θα ήταν σταθερό (στο 3%) για τα τρία πρώτα έτη μετά τη σύναψη της σύμβασης και κυμαινόμενο για τα μετέπειτα επτά έτη. Συγκεκριμένα, όσον αφορά το κυμαινόμενο επιτόκιο, προβλέφτηκε πως θα συναρτούταν με τον αριθμό LIBOR (βλ. τον υπ' αριθ. 5.8 όρο της ένδικης σύμβασης), τον αριθμητικό, δηλαδή, μέσο όρο (στρογγυλοποιημένος προς τα άνω μέχρι τέσσερα δεκαδικά ψηφία) των επιτοκίων, που προσφέρονται στη διατραπεζική αγορά του Λονδίνου, στις 11.00 π.μ. περίπου (ώρα Λονδίνου), δύο εργάσιμες (για το Λονδίνο και την Αθήνα) ημέρες πριν από την ημέρα εκταμίευσης του δανείου για καταθέσεις σε ελβετικό φράγκο, ύψους αντίστοιχου με το εκτοκίζόμενο κεφάλαιο. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι

Θεωρήθηκε
ο Εισηγητής

το ως άνω ποσό των 193.644 ελβετικών φράγκων εκταμιεύτηκε οκτώ ημέρες αργότερα, την 20η Μαρτίου 2007, ενώ η ισοτιμία μεταξύ Ευρώ και ελβετικού φράγκου ήταν 1,6458000, ισούταν, δηλαδή, αυτό με 117.659 Ευρώ, στα οποία και μετατράπηκε πριν δοθεί στον ενάγοντα, αφού ο τελευταίος, σε Ευρώ θα κατέβαλε, όπως και πράγματι έκανε (βλ. το υπ' αρ. 12.032/20.2.2007 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Ερμούπολης Ιακώβου Πρίντεζη), το τίμημα της αγοράς του προαναφερόμενου ακινήτου. Προς εξυπηρέτηση, άλλωστε, του επίμαχου δανείου ανοίχτηκε από την εναγομένη ο υπ' αριθ. 626-05-2030-001136 λογαριασμός, ο οποίος μεταφέρθηκε στη συνέχεια στον υπ' αριθ. 626-00-2030-024252 λογαριασμό, συνδεδεμένο με τον υπ' αριθ. 626-00-2101-090979 κοινό λογαριασμό καταθέσεων, στον οποίο καταχωρούνταν -σε ελβετικά φράγκα- τόσο οι δεδουλευμένοι τόκοι, που, κατά διαστήματα, βάρυναν το δάνειο, όσο και οι διάφορες καταβολές, στις οποίες ο ενάγων προέβαινε προς εξόφλησή του. Οι τελευταίες, ωστόσο, στην πραγματικότητα, γίνονταν σε Ευρώ, αφού ο ενάγων, ως φοιτητής τότε και ελεύθερος επαγγελματίας σήμερα, που ζει και δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, σε Ευρώ λαμβάνει τα κέρδη του και πραγματοποιεί τις συναλλαγές του. Από την άλλη πλευρά, σε ελβετικά φράγκα υπολογίζεται κάθε μία από τις τοκοχρεωλυτικές δόσεις, που ο ενάγων είναι υποχρεωμένος να καταβάλει (βλ. τους σχετικούς πίνακες πληρωμών, σε συνδυασμό με το αντίγραφο της κίνησης του δανειακού λογαριασμού, που νόμιμα προσκομίζουν οι διάδικοι). Εξάλλου, σύμφωνα με τους υπ' αρ. 4.1 και 6.1 όρους της ως άνω σύμβασης, ο δανειολήπτης-ενάγων όφειλε να καταβάλει στην Τράπεζα ακριβόχρονα τις προς εξόφληση του δανείου δόσεις. Εφόσον δε το δάνειο ή οποιοδήποτε τμήμα αυτού χορηγούταν σε συνάλλαγμα, ο ενάγων (οφειλέτης) υποχρεούταν να εκπληρώσει τις εντεύθεν υποχρεώσεις του προς την Τράπεζα είτε στο

νόμισμα της χορήγησης, είτε σε Ευρώ με βάση την τρέχουσα τιμή πώλησης από την Τράπεζα του οικείου συναλλάγματος, που θα καταβάλλεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη διατραπεζική αγορά για το νόμισμα στο οποίο έγινε η χρηματοδότηση (όρος υπ' αριθ. 4.5). Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι, ενώ η ισοτιμία του Ευρώ προς το ελβετικό φράγκο ανερχόταν, όπως προεκτέθηκε, κατά την ημερομηνία εκταμίευσης του δανείου, στο 1,6458000, στη συνέχεια, διαφοροποιήθηκε. Συγκεκριμένα, σταδιακά μειώθηκε, αφού το αλλοδαπό νόμισμα ισχυροποιήθηκε έναντι του εγχώριου. Ανήλθε δε αυτή, ενδεικτικά, την 1η Αυγούστου 2007 στο 1,6451000, την 1η Απριλίου 2008 στο 1,6147000, την 1η Δεκεμβρίου 2008 στο 1,4850000, την 1η Οκτωβρίου στο 1,5123000, την 1η Σεπτεμβρίου 2010 στο 1,2935000, την 1η Ιουνίου 2011 στο 1,2275000, την 1η Οκτωβρίου 2012 στο 1,2170000 και την 1η Ιουλίου 2014 στο 1,2138000. Τούτο είχε ως αποτέλεσμα ο ενάγων να είναι υποχρεωμένος να καταβάλει πιο πολλά χρήματα, προκειμένου να αποπληρώνει τις τοκοχρεωλυτικές δόσεις του δανείου του. Έτσι λ.χ., ενώ για μία δόση, ύψους 1.880,59 CHF, την 1η Αυγούστου 2007 έπρεπε να καταβάλει $(1.880,59 / 1,6451000 =) 1.143,14$ Ευρώ, την 1η Ιουλίου 2014, για την ίδια δόση όφειλε να καταβάλει $(1.880,59 / 1,2138000 =) 1.549,34$ Ευρώ. Το δε συνολικό υπόλοιπο της οφειλής του ενώ, την 20η Μαρτίου 2007, ανερχόταν στα 193.644 CHF ή 117.659 Ευρώ, την 1η Ιουλίου 2014, με ισοτιμία 1,2138000, ανερχόταν στα 103.604,39 CHF ή 85.355,41 Ευρώ, παρότι ο ενάγων ήδη είχε καταβάλει (με τις μηνιαίες δόσεις) το ποσό των 80.150,39 Ευρώ. Στο ποσό αυτό έκλεισε ο παραπάνω λογαριασμός του ενάγοντος, με την από 12 Ιουνίου 2014 καταγγελία της εναγομένης, που επιδόθηκε στον ενάγοντα την 1 Ιουλίου 2014, και λύθηκε παράλληλα η ένδικη σύμβαση. Όλα τα ανωτέρω συνομολογούνται από την εναγομένη, με τις προτάσεις που κατέθεσε.

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

Περαιτέρω, ο ως άνω υπ' αριθ. 4.5 όρος της ένδικης σύμβασης, ήταν προδιατυπωμένος από την εναγομένη και περιλαμβανόταν στους γ.ο.σ., χωρίς να έχει αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των διαδίκων, κατά το μέρος που ρυθμίζει την ισοτιμία, με βάση την οποία θα μετατρέπονται σε ελβετικά φράγκα οι τυχόν καταβολές σε Ευρώ, που πραγματοποιούσε ο ενάγων καθ' όλη τη διάρκεια αποπληρωμής του δανείου του, είναι αόριστος και ασαφής, ως εκ τούτου καταχρηστικός και άκυρος. Συγκεκριμένα, με τον επίμαχο όρο παραβιάζεται από την εναγομένη η υποχρέωση σαφήνειας και διαφάνειας των γ.ο.σ., η οποία επιτάσσει οι όροι να είναι διατυπωμένοι κατά τρόπο ορισμένο, ορθό και σαφή, ούτως ώστε ο απρόσεκτος μεν ως προς την ενημέρωσή του, αλλά διαθέτων τη μέση αντίληψη, κατά τον σχηματισμό της δικαιοπρακτικής του απόφασης, καταναλωτής να γνωρίζει τις συμβατικές δεσμεύσεις, που αναλαμβάνει, ιδίως δε όσον αφορά στη σχέση παροχής και αντιπαροχής. Ειδικότερα, με την ανωτέρω ρήτρα δεν παρουσιάζονται, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων στη σύμβαση διαδίκων, αφού δεν διατυπώνεται ευκρινώς ο τρόπος λειτουργίας της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η μέθοδος και οι ιδιαιτερότητες του μηχανισμού μετατροπής του εγχώριου νομίσματος σε ξένο νόμισμα, καθώς, επίσης, και η σχέση μεταξύ του μηχανισμού αυτού και των τυχόν άλλων, που προβλέπουν έτερες ρήτρες σχετικά με την αποδέσμευση και την αποπληρωμή δανείων, ούτως ώστε ο καταναλωτής και, εν προκειμένω, ο ενάγων να μπορεί να εκτιμήσει τις οικονομικές συνέπειες, που θα μπορούσε να έχει για τον ίδιο ο παραπάνω όρος, και, συγκεκριμένα, να διαγνώσει, εκ των προτέρων, τόσο το ύψος των μηνιαίων τοκοχρεωλυτικών δόσεων, που θα καλούταν να καταβάλει για την αποπληρωμή του δανείου του, όσο και το ύψος του ανεξόφλητου

κεφαλαίου του τελευταίου, σε περίπτωση που η ισοτιμία μεταξύ Ευρώ και ελβετικού φράγκου διαφοροποιούταν σε βάρος του πρώτου (βλ. την αναφερόμενη στη μείζονα σκέψη της παρούσας απόφαση του ΔΕΚ, σκέψεις 73-75). Δεν μπορούσε, επομένως, αυτός να γνωρίζει εκ των προτέρων τις συμβατικές δεσμεύσεις που ανέλαβε. Και ναι μεν ο επίμαχος όρος ήταν σαφώς διατυπωμένος από γραμματική άποψη, πλην, όμως, μόνη η σαφήνεια αυτή δεν αρκεί, κατά τα διαλαμβανόμενα στην οικεία μείζονα σκέψη, προκειμένου να κριθεί ως έγκυρος βάσει των κριτηρίων, που ο ν. 2251/1994 και η Οδηγία 93/13/ΕΟΚ θέτουν, αφού, εξαιτίας της παραπάνω αοριστίας του ως προς τις οικονομικές συνέπειές του, οδηγεί ουσιαστικά στη διάψευση των τυπικών και δικαιολογημένων προσδοκιών του καταναλωτή - πελάτη αναφορικά με την εξέλιξη της συναλλακτικής του σχέσης με την Τράπεζα (ΑΠ 1219/2001). Εξάλλου, και με την υπ' αριθ. 2.501/31.10.2002 πράξη του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος επιβάλλεται η υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων να ενημερώνουν τους δανειολήπτες σχετικά με τον κίνδυνο από ενδεχόμενη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας στην περίπτωση δανείων σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος. Η πληροφόρηση αυτή πρέπει να είναι επαρκής, προκειμένου οι δανειολήπτες να είναι σε θέση να λαμβάνουν εμπειριστατωμένες και συνετές αποφάσεις, και να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τις επιπτώσεις που θα είχε στις δόσεις του δανείου μια σοβαρή υποτίμηση του εγχώριου νομίσματος (Ευρώ) και τυχόν αύξηση του επιτοκίου του ξένου νομίσματος. Τα ανωτέρω επιβάλλονται, επειδή με τον τρόπο αυτό, από τη σκοπιά της προληπτικής πολιτικής, η αντιμετώπιση της ασυμμετρίας στην πληροφόρηση δανειοληπτών και δανειστών μπορεί να συμβάλει στον μετριασμό των ανησυχιών όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Όντως, η παροχή κατάλληλης πληροφόρησης για τα χαρακτηριστικά των

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

προϊόντων μειώνει τις περιπτώσεις δυσμενών επιλογών (adverse selection) και τον πιστωτικό κίνδυνο, αφού οι επισφαλείς ή μη ενημερωμένοι δανειολήπτες έχουν περισσότερες πιθανότητες να επιλέξουν δάνεια σε ξένο νόμισμα. Από δε τη σκοπιά της νομισματικής πολιτικής η επαρκής πληροφόρηση συμβάλλει στη μείωση των τριβών στην αγορά, οι οποίες αποτελούν σύνηθες εμπόδιο στις τραπεζικές χορηγήσεις. Ενώ από τη σκοπιά της προστασίας των καταναλωτών η παροχή ολοκληρωμένων και διαφανών πληροφοριών και η θέσπιση ομοιόμορφων προτύπων θεωρούνται ουσιώδεις για τη λήψη εμπειριστατωμένων αποφάσεων. Αντιθέτως, δάνεια όπως το ένδικο, σε ελβετικό φράγκο, διαφημίστηκαν ως συμφερότερα, λόγω της σχετικά γρήγορης εκταμίευσής τους και του χαμηλότερου επιτοκίου τους, για να προσελκυθεί περισσότερο καταναλωτικό κοινό, σε μια εποχή (το έτος 2006), που τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτοντας αρκετή ρευστότητα ενδιαφέρονταν για την πώληση των προϊόντων τους, κυρίως δανείων, σε όσο το δυνατόν ευρύτερο κοινό, πολλές φορές μάλιστα χωρίς εμπράγματα ασφάλεια. Το καταναλωτικό κοινό ανταποκρίθηκε στην προσφορά αυτή, επειδή, όμως, κατά την προσφορά τους δινόταν ιδιαίτερη (αν όχι αποκλειστικά) έμφαση στο χαμηλότερο επιτόκιο (Libor), σε σχέση με τα άλλα δάνεια, που χορηγούνταν σε Ευρώ και είχαν επιτόκιο Euribor, για τα οποία είχε χαθεί το ενδιαφέρον εξ αιτίας του υψηλού τους κόστους. Επίσης, τα δάνεια αυτά είχαν χαμηλότερο κόστος και για τον λόγο ότι την ασφάλεια του πιστωτικού κινδύνου κάλυπτε ο ίδιος ο δανειολήπτης, και όχι η τράπεζα, διαφορετικά το κόστος του σχεδόν θα ισοδυναμούσε με αυτό ενός δανείου σε Ευρώ, οπότε οι καταναλωτές πάλι δεν θα ενδιαφέρονταν. Πιστωτικά ιδρύματα, όπως η εναγομένη, που δεν είχαν προβεί στην προώθηση του εν λόγω προϊόντος μέσω της διαφήμισης, αναγκάστηκαν τελικά να το

προωθήσουν, εξ αιτίας της πίεσης του ανταγωνισμού. Οι τράπεζες που προσέφεραν δάνεια σε φράγκα Ελβετίας μπόρεσαν να ανταγωνιστούν για την εξασφάλιση μεριδίου αγοράς προσφέροντας χαμηλότερο κόστος εξυπηρέτησης δανείων σε σύγκριση με τις τράπεζες που προσέφεραν δάνεια σε Ευρώ. Έτσι, η εναγομένη αναγκάστηκε να εισέλθει στην αγορά δανείων σε ξένο νόμισμα για να μην χάσει το μερίδιο αγοράς της. Από την άλλη πλευρά, η εναγομένη, όπως εκτέθηκε, δεν ασφάλισε τον πιστωτικό κίνδυνο, όπως συμβαίνει στην περίπτωση δανείου σε Ευρώ, αλλά επέρριψε τον κίνδυνο αυτό σε βάρος του εναγομένου με την ένδικη σύμβαση. Συγκεκριμένα, με τον υπ' αριθ. 4.7 όρο της συμφωνήθηκε ότι ο ενάγων «φέρει στο ακέραιο κάθε επιβάρυνση από την αυξομείωση της ισοτιμίας μέχρις ολοσχερούς αποπληρωμής του δανείου και αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποκαταστήσει κάθε ζημία που συνεπεία τούτου ήθελε προκληθεί στην Τράπεζα». Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση που η συναλλαγματική ισοτιμία ελβετικού φράγκου-Ευρώ ακολουθούσε αναστροφή πορεία, ήτοι ενισχυόταν το Ευρώ έναντι του ελβετικού φράγκου, ο ενάγων, όχι μόνο δεν θα κατέβαλε μειωμένη δόση σε Ευρώ, αλλά θα κάλυπτε και το ποσό της διαφοράς της αξίας του (υποτιμημένου) φράγκου σε σχέση με το Ευρώ. Με τον τρόπο αυτό, η εναγομένη, όπως και τα λοιπά πιστωτικά ιδρύματα που χορηγούσαν δάνεια με ρήτρα ξένου νομίσματος, αποκόμιζε πρόσθετο κέρδος λόγω των διαφορών συναλλαγματικής ισοτιμίας κατά τη μετατροπή των δόσεων των δανείων από/προς το εγχώριο νόμισμα, οποιαδήποτε και αν ήταν η εξέλιξη της ισοτιμίας, και τούτο επειδή μπορούσε επίσης να ορίσει υψηλότερα περιθώρια κέρδους και υψηλότερες προμήθειες από ό,τι για τα δάνεια σε εγχώριο νόμισμα και επομένως να βελτιώσει τα οικονομικά της αποτελέσματα (βλ. κατάθεση μάρτυρος εναγομένης, που αναφέρει ότι η τελευταία είχε κέρδος λόγω των «περιθωρίων» αυτών).

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

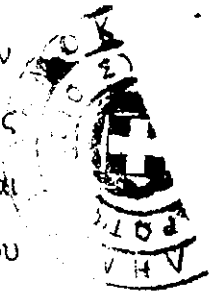
[Handwritten signature]

Με τον επίμαχο όρο, επομένως, καθίσταται προφανής η διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ των συναλλομένων διαδίκων σε βάρος του ενάγοντος, καθώς η εναγομένη δεν θα υφίστατο καμία ζημία, αλλά μόνο θα κέρδιζε. Τα ως άνω αναφερόμενα, δηλαδή, επίσης ώθησαν την εναγομένη, πέραν του ανταγωνισμού, στη χορήγηση δανείων όπως το ένδικο, και στις δύο δε περιπτώσεις (μη απώλεια μεριδίου αγοράς - πρόσθετο κέρδος λόγω διαφορών ισοτιμίας) ουδόλως βλάπτονται τα συμφέροντά της ή απομειώνονται τα κέρδη της, συνεπώς αβασίμως ισχυρίζεται ότι δεν τη συνέφερε η προώθηση τέτοιων δανείων και ότι η επιλογή του εκ μέρους του ενάγοντος οφειλόταν αποκλειστικά σε απόφαση και επιμονή του τελευταίου. Περαιτέρω, δεν αποδεικνύεται ότι η εναγομένη προέβη στην πληροφόρηση του ενάγοντος με τον τρόπο που ανωτέρω εκτίθεται, για να καταστεί ο υπ' αριθ. 4.5 επίμαχος όρος της υπό κρίση σύμβασης διαφανής, κατανοητός και εύληπτος, οι δε εκ μέρους της επισημάνσεις προς αυτόν περιορίζονταν ουσιαστικά μόνο σε επανάληψη της διατύπωσής του (μαζί με εκείνη του υπ' αριθ. 4.6 όρου, περί ανάληψης του συναλλαγματικού κινδύνου σε περίπτωση αυξομείωσης της ισοτιμίας του ελβετικού φράγκου ως προς το Ευρώ), χωρίς να επεξηγείται περαιτέρω πώς λειτουργεί και υλοποιείται στην πράξη μια τέτοια εξέλιξη (αυξομείωσης της ισοτιμίας) και πώς επιδρά αυτή στις έναντί της εκ του δανείου υποχρεώσεις του ενάγοντος. Η κρίση αυτή του Δικαστηρίου, περί μη -προσθήκους- πληροφόρησης του ενάγοντος εκ μέρους της εναγομένης, στηρίζεται και στα εξής: η μάρτυράς της, που απασχολείται σε υποκατάστημά της, εξεταζόμενη στο ακροατήριο, κατέθεσε ότι το πιστωτικό ίδρυμα ενημερώνει πώς οποιαδήποτε διακύμανση της ισοτιμίας επηρεάζει αντίστοιχα τη δόση των πελατών της που έχουν πάρει δάνειο σε ξένο νόμισμα, όχι όμως στεγαστικό, όπως το ένδικο (βλ.

πρακτικό). Επίσης κατέθεσε ότι βάσει της (ένδικης) σύμβασης δεν προβλεπόταν η υποχρέωση της εναγομένης να ενημερώσει αναλόγως τον δανειολήπτη-ενάγοντα, ενώ τούτο, όπως αναφέρθηκε, επιβάλλεται ήδη από την Οδηγία 92/13/ΕΠΟΚ και την υπ' αριθ. 2.501/2002 πράξη του Διοικητή της Τράπεζας. Από την άλλη πλευρά, ο ενάγων, από κανένα στοιχείο δεν αποδεικνύεται πως διέθετε (κατά τη σύναψη της ένδικης σύμβασης στις 12 Μαρτίου 2007) ιδιαίτερες γνώσεις αναφορικά με τους νομισματικούς κανόνες, τις συνθήκες της αγοράς και το κόστος του χρήματος, καθώς ήταν ηλικίας μόλις 25 ετών και οι γνώσεις του περί των οικονομικών ήταν θεωρητικές και περιορισμένες, ως απόφοιτος του ΤΕΙ Πατρών Διοίκησης Επιχειρήσεων, εξάλλου κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα εργαζόταν ως βοηθός λογιστή, στην πραγματικότητα δε έκανε ένα είδος πρακτικής σε θέματα λογιστικά, ενώ οι μεταπτυχιακές του σπουδές στην Ολλανδία επί χρηματοοικονομικών συνέβη μεταγενέστερα, οπότε δεν διέθετε επαρκή, επαγγελματική και μορφωτική, εμπειρία και γνώση για τα παραπάνω ζητήματα (συνθήκες αγοράς, νομισματικούς κανόνες, κόστος χρήματος). Το γεγονός ότι με αλληλογραφία του (εξώδικες δηλώσεις του και προσκλήσεις) προς την εναγομένη αποπειράθηκε να ρυθμίσει το χρέος του, προτείνοντας να καταβάλει εφάπαξ το ποσό (αρχικά των 55.000 Ευρώ και τελικά) των 75.000 Ευρώ από τα συνολικά 85.355,71 οφειλόμενα, δεν καταδεικνύει ότι είχε αντιληφθεί το περιεχόμενο του συναλλαγματικού κινδύνου που ανέλαβε, αφού σε κάθε περίπτωση η αναγνώριση της οφειλής του δανειολήπτη δεν αποκλείει την άγνοιά του περί του ακριβούς νοήματος των συνομολογημένων· δεν αποκλείεται, μάλιστα, το ενδεχόμενο η - αδιαμαρτύρητη- αναγνώριση της οφειλής να οφείλεται στην άγνοια αυτή. Ο δε ισχυρισμός της εναγομένης ότι καταχρηστικώς ασκείται η κρινόμενη αγωγή επειδή ο ενάγων, («όπως και ο πιο αφελής και

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

αστοιχείωτος άνθρωπος»), γνώριζε τον κίνδυνο που ανέλαβε με τη σύναψη του παραπάνω δανείου σε ξένο νόμισμα, με δεδομένη την καθημερινή διακύμανση της ισοτιμίας του έναντι του Ευρώ, συνιστά, κατ' ορθή εκτίμησή του, άρνηση της αγωγής, όσον αφορά τη δυνατότητα του ενάγοντος να είναι σε θέση να γνωρίζει τον κίνδυνο που ανέλαβε με τη σύναψη του παραπάνω δανείου σε ξένο νόμισμα, και πρέπει να απορριφθεί, με βάση όλα τα ανωτέρω εκτεθέντα, ως κατ' ουσίαν αβάσιμος. Επίσης, ο ίδιος ισχυρισμός της (περί καταχρηστικής άσκησης της αγωγής) και για τον λόγο ότι ο ενάγων δεν προτίμησε, ως δικαιούταν (με τον υπ' αριθ. 2.3 όρο της σύμβασης), να μετατρέψει με αίτησή του το ποσό του δανείου όποτε επιθυμούσε σε Ευρώ, για να αποφύγει το επαχθέστερο επιτόκιο Euribor, πρέπει επίσης να απορριφθεί ως κατ' ουσίαν αβάσιμος, επειδή (α) η αίτησή του αυτή εξαρτιόταν από δική της έγκριση, (β) ενεργούσε για το μέλλον και όχι αναδρομικά (υπ' αριθ. 2.3 όρος: «Το δάνειο, μετά από αίτηση του Οφειλέτη και έγκριση της Τραπέζης, είναι δυνατό να... μετατρέπεται και σε άλλο νόμισμα... το ποσό του... θα προσδιορίζεται με βάση την τρέχουσα τιμή αναφοράς...»), και (γ) σε κάθε περίπτωση, όταν ασκήθηκε η κρινόμενη αγωγή στις 28 Ιουλίου 2014 είχε ήδη καταγγελθεί -και λυθεί, την 1 Ιουλίου 2014, όπως ανωτέρω εκτέθηκε- η ένδικη σύμβαση, οπότε ο ως άνω όρος με αριθμό 2.3 έπαυσε να ισχύει, επομένως ο ενάγων δεν είχε την παραπάνω δυνατότητα περί μετατροπής, αντιθέτως μπορούσε πλέον να προβάλει τους ένδικους ισχυρισμούς του μόνο με την αγωγή. Περαιτέρω, όσον αφορά το κενό, που δημιουργείται από την ακυρότητα του προμνημονευόμενου γ.ο.σ., αυτό, κατά τα προδιαληφθέντα στη μείζονα σκέψη, θα έπρεπε, κατ' αρχήν, να καλυφθεί με την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα ενδοτικού δικαίου και, ειδικότερα, με την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 291 ΑΚ, η οποία ορίζει πως «όταν πρόκειται

για χρηματική οφειλή σε ξένο νόμισμα που πρέπει να πληρωθεί στην Ελλάδα, ο οφειλέτης, αν δεν συμφωνήθηκε το αντίθετο, έχει δικαίωμα να πληρώσει σε εγχώριο νόμισμα με βάση την τρέχουσα αξία του ξένου νομίσματος στον χρόνο και τον τόπο της πληρωμής». Ωστόσο, επειδή η ουσιαστικού δικαίου ρύθμιση, που η εν λόγω διάταξη εισάγει, ταυτίζεται με εκείνη του προμνημονευόμενου όρου, που κρίθηκε καταχρηστικός, το Δικαστήριο κρίνει πως η εφαρμογή της στη θέση του θα κατέληγε στο ίδιο αποτέλεσμα, στη διάψευση, δηλαδή, των εύλογων προσδοκιών του ενάγοντος αναφορικά με την εξέλιξη της συναλλακτικής του σχέσης με την εναγομένη και, συνακόλουθα, στη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των μεταξύ τους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε βάρος του ίδιου. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, η οποία, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δεσμευτική, αφού δεν καθιερώνει υποχρέωση, αλλά απλό δικαίωμα του οφειλέτη να πληρώσει σε εγχώριο νόμισμα με βάση την τρέχουσα αξία του ξένου νομίσματος στο χρόνο και τον τόπο της πληρωμής, θα πρέπει να αποκλειστεί. Κατά συνέπεια, το κενό, που προκαλείται στην επίμαχη σύμβαση αναφορικά με την ισοτιμία, βάσει της οποίας θα υπολογιστεί το υπόλοιπο, ανεξόφλητο, ποσό σε Ευρώ, που ο ενάγων υποχρεούται να καταβάλει προς εξόφληση του καταγγελλθέντος δανείου του, θα πρέπει να πληρωθεί με συμπληρωματική, κατ' άρθρο 200 ΑΚ, ερμηνεία αυτής (σύμβασης), ούτως ώστε η τελευταία να ανταποκρίνεται πλέον στις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. Στο πλαίσιο της εν λόγω ερμηνείας, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη: α) τις αρχές της συναλλακτικής ευθύτητας, τις οποίες οφείλει να τηρεί κάθε χρηστός και γνωστικός συναλλασσόμενος, καθώς και τις σύμφωνες με αυτές συνήθειες των συναλλαγών, β) το είδος, τη φύση και τον σκοπό της επίμαχης σύμβασης, την οποία συνήψαν οι διάδικοι, και, συγκεκριμένα, το γεγονός πως επρόκειτο για

Θεωρήθηκε
ο Εισηγητής

[Signature]

μία, καταρτισθείσα στην Ελλάδα, δανειακή σύμβαση, μέσω της οποίας ο ενάγων θα αποπλήρωνε (σε Ευρώ) το τίμημα της αγοράς της εξαιριμένου μερίδας κατά 1/6 ενός ακινήτου, γ) τα συμφέροντα αμφοτέρων των διαδίκων, εκ των οποίων εκείνα της εναγομένης δεν εξαρτώνται, όπως ανωτέρω εκτέθηκε, από τη συναλλαγματική ισοτιμία των δύο νομισμάτων, αλλά εξυπηρετούνται μέσω του προαναφερόμενου κυμαινόμενου επιτοκίου και του περιθωρίου αυτού, με το οποίο και συμφωνήθηκε πως θα αποπληρωθεί το δάνειο, δ) τις συνθήκες, που επικρατούσαν στις χρηματαγορές μέχρι το έτος 2007, οπότε και συνήφθη η επίμαχη σύμβαση, και οι οποίες χαρακτηρίζονταν από τη σταθερότητα της ισοτιμίας μεταξύ Ευρώ και ελβετικού φράγκου, ε) το γεγονός πως ο ενάγων, ως υπήκοος Ελλάδας, ο οποίος ζει και δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια, δεν μπορεί παρά να χρησιμοποιεί το εγχώριο νόμισμα, και δη το Ευρώ, στις συναλλαγές του, στ) το γεγονός πως η εναγομένη, όπως κατέθεσε η μάρτυρας της, και υπάλληλός της, γνώριζε πως ο ενάγων δεν είχε στην κατοχή του, ούτε κατατεθειμένα σε τραπεζικό λογαριασμό, ελβετικά φράγκα, με συνέπεια να εξοφλεί, όπως και πράγματι έκανε, ουσιαστικά σε Ευρώ το δάνειό του, ζ) το γεγονός πως το χρηματικό ποσό, που χορηγήθηκε, ως δάνειο, στον ενάγοντα δυνάμει της επίμαχης σύμβασης, ναι μεν εκταμίευτηκε σε ελβετικά φράγκα, πλην, όμως, αμέσως μετά την εκταμίευσή του μετατράπηκε από την ίδια την εναγομένη σε Ευρώ και, μάλιστα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων ισοτιμία κατά την ημέρα της εκταμίευσής του (το συνομολογεί η εναγομένη και το επιβεβαίωσε η μάρτυράς της), η) το γεγονός πως η εναγομένη διέθεσε ουσιαστικά στον ενάγοντα το χρηματικό ποσό των 117.659,49 Ευρώ, με το οποίο ισούταν, την ημέρα της εκταμίευσής του, το ποσό των 193.644 ελβετικών φράγκων, αφού ο ενάγων με Ευρώ θα εξοφλούσε το τίμημα, ύψους

120.000 Ευρώ, της αγοράς του της κατά 1/6 εξ αδιαιρέτου μερίδας του επί του ανωτέρω ακινήτου, επομένως πρόθεση του τελευταίου ήταν να δανειστεί και να λάβει Ευρώ, θ) το γεγονός πως η εναγομένη, στο πλαίσιο της επίμαχης σύμβασης, δεν παρείχε ουσιαστικά στον ενάγοντα - δανειολήπτη κάποια χρηματοοικονομική υπηρεσία σχετική με την αγορά ή την πώληση ξένων νομισμάτων, και ι) τη διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ, η οποία ορίζει πως «με τη σύμβαση του δανείου ο ένας από τους συμβαλλομένους μεταβιβάζει στον άλλον κατά κυριότητα χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα, και αυτός έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας», καταλήγει στο συμπέρασμα πως η εναγομένη, όσον αφορά την απόδοση του εν λόγω δανείου, δεν μπορεί να εφαρμόζει συναλλαγματική ισοτιμία διαφορετική από εκείνη, που ίσχυε κατά την αποδέσμευση του κεφαλαίου αυτού (δανείου) την 20η Μαρτίου 2007 (βλ. την ανωτέρω απόφαση του ΔΕΚ, σκέψη 26). Επομένως, με βάση την ισοτιμία αυτή θα πρέπει να υπολογίσει και τις καταβολές σε Ευρώ, που ο ενάγων πραγματοποίησε προς εξόφλησή του, και περαιτέρω το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό, που δεν εξοφλήθηκε ακόμη, ο δε υπολογισμός αυτός κρίνεται εύλογος και δικαιολογημένος. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει η υπό κρίση αγωγή να γίνει εν μέρει δεκτή, ως βάσιμη και κατ' ουσίαν, και να αναγνωρισθεί ότι ο υπ' αριθ. 4.5 όρος της από 12.3.2007 δανειακής σύμβασης, που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων, τυγχάνει, κατά το ως άνω αναφερόμενο σκέλος του, άκυρος, ως καταχρηστικός, με συνέπεια οι καταβολές, που ο ενάγων πραγματοποίησε σε Ευρώ προς εκπλήρωση των απορреουσών από την ανωτέρω σύμβαση υποχρεώσεών του, καθώς και το υπόλοιπο ανεξόφλητο ποσό να πρέπει να υπολογιστούν από την εναγομένη σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία (1,6458000), που ίσχυε κατά την

Θεωρήθηκε-
ο Εισηγητής

Amf

17

6

ημέρα εκταμίευσης του δανείου (20 Μαρτίου 2007). Διευκρινίζεται ότι ο υπολογισμός αυτός θα γίνει με το συμφωνηθέν στον υπ' αριθ. 5.8 όρο της σύμβασης επιτόκιο Libor. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμψηφιστούν στο σύνολό τους μεταξύ των διαδίκων, διότι η ερμηνεία των κανόνων δικαίου, που εφαρμόστηκαν, ήταν ιδιαίτερα δυσχερής (άρθρο 179 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ με παρόντες όλους τους διαδίκους.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ό,τι κρίθηκε στο σκεπτικό απορριπτέο.

ΔΕΧΕΤΑΙ εν μέρει την αγωγή.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ο υπ' αριθ. 4.5 όρος της 1806626 έγγραφης δανειακής σύμβασης, που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων στην Ερμούπολη Σύρου την 12η Μαρτίου 2007, σύμφωνα με τον οποίο «κάθε πληρωμή του οφειλέτη θα γίνεται απευθείας σε ελβετικά φράγκα (CHF), είτε σε Ευρώ με βάση την τρέχουσα τιμή πώλησης από την Τράπεζα του οικείου συναλλάγματος, που θα καταβάλλεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα στη διατραπεζική αγορά για το νόμισμα στο οποίο έγινε η χρηματοδότηση», τυγχάνει καταχρηστικός και, ως εκ τούτου, άκυρος, με συνέπεια οι καταβολές, που ο ενάγων πραγματοποίησε σε Ευρώ προς εκπλήρωση των απορρεουσών από την ανωτέρω σύμβαση υποχρεώσεών του, να πρέπει να υπολογιστούν από την εναγομένη σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία (1,6458000), που ίσχυε κατά την ημέρα εκταμίευσης του δανείου (20 Μαρτίου 2007), και συμφώνως προς τα ανωτέρω να υπολογιστεί το υπόλοιπο ποσό της σύμβασης, του οποίου η εξόφληση εκ μέρους του ενάγοντος ακόμη εκκρεμεί.

ΣΥΜΨΗΦΙΖΕΙ τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων.

